

taught. We can mix questions and answers to prevent students sharing. We can also make the quiz available only for the week/month in which students should complete the assignment.

1 Calculati valoarea expresie a+b pentru a=5 si b=10
Puncte: -
-/1
Răspuns:
15
Trimitere
Trimitere pagina Trimite tot și termină
Fill with correct Incepe din nou Inchide fereastră vizualizare
moodle

Conclusions

The new teaching and learning methods help students develop the necessary skills knowledge-based society. Results of a study carried out at eduVision 2020, attended by: education ministers, ministerial advisers, inspectors and head teachers, academics and teachers from 25 countries, validate and reaffirm the positive effects of the use of IT solutions for education. e-Learning solutions cover the needs of the entire education system, providing useful tools for all levels - from decision-makers in ministries, to students, teachers, parents and even the general public.

BIBLIOGRAPHY

1. Cole Jason Using Moodle O'Reilly Media, Inc 2005
2. https://docs.moodle.org/34/en/Main_page
3. Programa școlară pentru disciplina Matematică, clasele a III-a - a IV-a, anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației naționale nr. 5003 /02.12.2014
4. Profilul de formare al absolventului de clasa a IV-a [https://www.ise.ro/wpcontent/uploads/2015/12/Profilul-de-formare-al-absolventului_final.pdf]
5. Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului privind competențele cheie pentru învățarea pe parcursul vieții (2006/962/CE) [<https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/RO/TXT/?uri=celex%3A32006H0962>]
6. Rice, William Moodle E-Learning Course Development Third Edition 2015 Packt Publishing

Арістова Н. О.

*Институт педагогіки НАПН України
(Київ, Україна)*

Вишневська М. О.

*Київський національний університет
технологій та дизайну,
Институт педагогіки НАПН України
(Київ, Україна)*

СУБ'ЄКТНО-ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ СУБ'ЄКТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У сучасному глобалізованому світі зростає необхідність у фахівцях економічних спеціальностей здатних і готових ініціювати й втілювати зміни, ефективно взаємодіяти з представниками світової спільноти, автономно здійснювати професійну діяльність.

Концепція розвитку економічної освіти в Україні визначає такі ціннісні орієнтири економічної освіти, а саме: розвиток творчого потенціалу особистості та її соціалізація; виховання самостійності наукового економічного мислення, формування економічного світогляду, впевненості в собі; розвиток здатності особистості до самореалізації, самоосвіти і самовдосконалення. З огляду на завдання економічної освіти, серед яких є зокрема наступні: створення умов для самореалізації особистості як економічно активного члена суспільства, здатного свідомо долучатися до економічного життя країни; забезпечення мобільності студентів та викладачів; інтеграція вітчизняної вищої професійної економічної освіти в європейський освітній простір; відповідність якості вітчизняної економічної освіти вимогам міжнародного ринку праці; все більш очевидним стає факт необхідності перетворення студентів економічних спеціальностей на справжніх суб'єктів професійної діяльності шляхом формування й розвитку в них суб'єктності. Отже, перетворення студентів економічних спеціальностей на самостійних й ініціативних суб'єктів професійної діяльності, які вирізняються автономністю й свободою вибору, готові і здатні адаптуватися до швидкозмінних умов праці і досягати успіху, забезпечити розвиток держави та сприяти її економічному зростанню, стає одним з найважливіших завдань їхньої професійної підготовки.

Праці українських науковців переконливо доводять той факт, що безперечними перевагами застосування основних положень суб'єктно-діяльнісного підходу в освітньому процесі закладу вищої освіти є розвиток у студентів здатності до самостійного, критичного і креативного мислення щодо розв'язання стандартних і нестандартних проблем; формування в них навичок ефективної взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу; створення сприятливих умов для їхнього гармонійного розвитку, саморозвитку і самовдосконалення (Арістова, 2017; Вовк, 2017; Гурлева, 2020; Желанова, 2013; Малихін, Арістова, 2017; Олефір, 2016; Теловата, 2011; Шехавцова, 2012).

Теоретичний аналіз наукової педагогічної літератури надає змогу стверджувати, що ключовими поняттями суб'єктно-діяльнісного підходу є «суб'єкт», «суб'єктність» і «суб'єктивізація». У контексті нашого дослідження науковий інтерес для розуміння змісту і сутності зазначених понять становлять наукові позиції таких українських учених, як Н. Арістова, В. Желанова, С. Кузікова, О. Малихін, В. Олефір, Н. Притулик, С. Шехавцова.

Так, В. Желанова розуміє суб'єкта як «носія активності, який продуктивно виконує певну діяльність (зокрема рефлексійну) і володіє здатністю свідомої саморегуляції й саморозвитку (Желанова, 2013, 231).

На думку С. Шехавцової, суб'єкт є не лише носієм особливих якостей, а й творцем особливої активності. Ця активність реалізується в діяльності, котра розвивається внаслідок накопичення особистістю певного потенціалу, під яким учена розглядає суб'єктність (Шехавцова, 2012).

О. Малихін і Н. Арістова переконані, що суб'єкт є «гармонійно розвиненою особистістю, яка готова й здатна *активно, самостійно, незалежно, творчо й автономно організувати та здійснювати різні види перетворювальної діяльності в нестандартних ситуаціях задля отримання нового досвіду продукування суспільно важливого функційного результату у вигляді збільшеного обсягу знань про людину й світ*» (Малихін, Арістова, 2017, 19).

С. Кузікова вважає, що особистість можна розглядати як справжнього суб'єкта життєдіяльності лише тоді, коли вона здатна застосовувати власний інтелект та здібності, підпорядковувати нижчі потреби вищим, будувати життя відповідно до цінностей і принципів, які вона поділяє. Учена наголошує на тому, що здатність «людини брати активну участь у процесі життєдіяльності, стаючи її суб'єктом, «вибудовуючи» тим самим власне буття, виокремлює її серед інших живих істот і робить воістину унікальною» (Кузікова, 2020, 7).

Поняття «суб'єктність» має особливе значення не лише в сучасній філософській і психологічній літературі, а й у педагогічній, оскільки воно відображає сучасні тенденції розвитку освіти. У сучасному світі освіта має бути спрямована на всебічний розвиток

особистості студента, його здатності ініціювати насамперед позитивні зміни в собі, здатності критично мислити і розв'язувати проблеми нестандартними й творчими способами.

Під суб'єктністю В. Желанова розглядає «інтегровану якість особистості, що містить усвідомлену активність у процесі цілепокладання, смислоутворення, життєтворчості, здатності до рефлексії, яка спрямована на самоздійснення (самовизначення й самореалізацію)» (Желанова, 2013, 214). Атрибутивними характеристиками суб'єктності, на думку вченої, є «усвідомлена активність, зокрема й надситуаційна; здатність пізнавати світ і себе в світі; здатність до цілепокладання; здатність до рефлексії; можливість реалізації у пристосувальному (адаптація) або креативному (творчість, пізнання) напрямках; спрямованість на самопізнання, саморозвиток, саморегуляцію, самореалізацію» (Желанова, 2013, 214).

За В. Олефір, суб'єктність є здатністю особистості «бути причиною власної активності, що найбільш вагомо проступає, по-перше, у самосвідомості, самопізнанні, самовідношенні, які спираються на рефлексійну позицію й оцінку своїх здібностей життєдіяльності й припускають постійний саморозвиток і примноження своїх можливостей у мінливих умовах» (Олефір, 2016, 80). Зазначимо, що вчений наголошує на тому, що рівень сформованості суб'єктності значним чином впливає на здатність суб'єкта «реалізовувати авторське ставлення до життя» й «передбачає свободу вибору й відповідальність за власний вибір» (Олефір, 2016, 80).

У розумінні Н. Арістової суб'єктність є «інтегративною системною якістю особистості, що виявляється у сформованості переконання щодо власної готовності та здатності активно, самостійно, незалежно, творчо й автономно організовувати та здійснювати різні види перетворювальної діяльності в нестандартних ситуаціях задля отримання нового досвіду продукування суспільно важливого функційного результату у вигляді збільшеного обсягу знань про людину і світ» (Арістова, 2017, 54-55). Учена акцентує увагу на тому, що «головна ознака суб'єктності полягає в готовності людини виходити за межі власного життя й особистих інтересів у швидко змінюваних умовах розвитку суспільства, готовності приймати творчі рішення в нестандартних життєвих ситуаціях за умови сумлінності, співробітництва та відкритості новому досвіду, а також здатності передбачати позитивні й негативні наслідки своїх дій у повсякденному житті» (Арістова, 2017, 54).

Проаналізовані підходи до розуміння змісту і сутності понять «суб'єкт» і «суб'єктність» дають нам змогу стверджувати, що студенти з високим рівнем суб'єктності беруть повну відповідальність за власну освітню діяльність і здобутті освітні результати. Вони активно взаємодіють з усіма учасниками освітнього процесу, здатні самостійно розв'язувати нестандартні завдання, вирізняються наявністю емпатії, критичного й креативного мислення, усвідомлюють важливість здійснювати рефлексію освітньої діяльності задля досягнення успіху.

Варто зазначити, що на ефективне формування й розвиток суб'єктності студентів економічних спеціальностей впливає суб'єктивація освітньої діяльності. Вважаємо, що суб'єктивація освітньої діяльності студентів економічних спеціальностей на засадах суб'єктно-діяльнісного підходу передбачає не лише їхнє активне залучення до здобуття професійно важливих знань, умінь і навичок, а й формування в них такої сукупності особистих і професійних якостей, котра становить основу їхньої суб'єктності. Студенти економічних спеціальностей як суб'єкти навчання мають бути здатними формулювати власні освітні цілі, добирати оптимальні способи їх досягнення, критично оцінювати здобуті освітні результати, ефективно керувати власним часом і діяльністю.

Услід за Н. Притулик під суб'єктивацією освітньої діяльності розглядаємо процес і умови, котрі сприяють утвердженню суб'єктної позиції студента в освітній діяльності, що забезпечує можливість і сприяє його здатності бути активним щодо оволодіння своєю майбутньою професією, а також готовності і здатності до професійного самовдосконалення (Притулик, 2017). До ефективних умов суб'єктивації освітньої діяльності вчена відносить наступні, а саме: «а) формування в студентів перспективної мотивації до навчання; б) розвиток здатності до рефлексії; в) організація цілепокладання у процесі навчання і

спонукання студентів до самостійного визначення освітніх цілей; г) фасилітаційна роль викладача; г) забезпечення гуманістичної атмосфери у процесі навчання; д) забезпечення потенціалу для розумної свободи вибору змісту, форм і методів навчання; пріоритет проблемних методів, інтерактивних форм навчання» (Притулик, 2017, 192).

Таким чином, реалізація провідних положень суб'єктно-діяльнісного підходу, яка спрямована на формування суб'єктності студентів економічних спеціальностей, надає змогу перетворювати їх на автономних, активних, ініціативних й креативних учасників освітнього процесу. Цьому, на нашу думку, сприяє організація ефективної взаємодії між ключовими суб'єктами навчання (викладачами і студентами), а також інтеграція й імплементація в освітній процес інноваційних і традиційних технологій, методів і прийомів навчання задля формування і розвитку в них, по-перше, професійно важливих знань, умінь і навичок, а по-друге, певної сукупності особистих і професійних якостей, котра становить основу їхньої суб'єктності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арістова Н. О. (2016). Методологічні аспекти формування професійної суб'єктності майбутніх філологів. Матеріали XXVI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку» (Вип. 26, С. 99–104). Переяслав-Хмельницький.
2. Арістова Н. О. (2017). Формування професійної суб'єктності майбутніх філологів: теорія і практика : монографія. Київ : Інтерсервіс. 400 с.
3. Вовк В. О. (2017). Психолого-педагогічні чинники розвитку суб'єктної позиції майбутнього фахівця. *Психологічний часопис*, № 6(10), 25–34.
4. Гурлєва Т. С. (2020). Суб'єктність як основа особистісного розвитку взаємодіючих учасників освітнього процесу. Освітній простір в контексті гуманістичної парадигми: психологічні пріоритети сучасності: збірник наукових праць. Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 40–52.
5. Желанова В. В. (2013). Контекстне навчання майбутнього вчителя початкових класів: теорія і технологія : монографія. Луганськ : Вид-во “Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”, 482 с.
6. Кузікова С. Б. (2020). Психологічні основи становлення суб'єкта саморозвитку в юнацькому віці: монографія. Суми : Видавництво СумДПУ, 324 с.
7. Малихін О. В., Арістова Н. О. (2017). Професійна суб'єктність майбутніх філологів: зміст, сутність, структура. Суб'єктивація процесу фахової підготовки майбутнього філолога: теоретичні і практичні аспекти: монографія. Ч. 1. Київ : НУБіП України, С. 6–132.
8. Олефір В. О. (2016). Психологія саморегуляції суб'єкта діяльності : дис. ... д-ра псих. наук : 19.00.01 – загальна психологія, історія психології / Валерій Олександрович Олефір, Українська інженерно-педагогічна академія, Харків, 428 с.
9. Притулик Н. В. (2010). Самооцінювальна діяльність майбутніх педагогів як чинник суб'єктивації у процесі навчання. *Збірник наукових праць [Херсонського державного університету. Серія «Педагогічні науки. Вип. 80(2). С. 189–196*
10. Теловата М. Т. (2011). Суб'єктно-діяльнісний підхід і його теоретичні аспекти до процесу професійної підготовки майбутніх економістів. *Strategiczne pytania światowej nauki-2010 : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції. Серія «Педагогічні науки». Т. 8. С. 53–66.*
11. Шеховцова С. О. (2012). Професійно-педагогічна підготовка студентів університету в контексті суб'єктно-діяльнісного підходу. *Педагогіка вищої та середньої школи. Вип. 35. С. 402–409.*